

แบบรายงานการตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ประเด็นที่ 3 : สุขภาพกลุ่มวัย และการยกระดับบริการผู้สูงอายุ

หัวข้อ การยกระดับบริการผู้สูงอายุประเด็นสุขภาพช่องปาก

หัวข้อ เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัย

1.หน่วยงานที่รับผิดชอบ (กรม/กอง/ศูนย์วิชาการ)

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: กรมอนามัย สำนักทันตสาธารณสุข, กรมการแพทย์,
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

หน่วยงานผู้รับผิดชอบร่วม: สำนักงานหลักประกันสุขภาพ, มูลนิธิทันตกรรมในพระบรมราชูปถัมภ์

2. วิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่

เด็กปฐมวัย ตัวชี้วัด ร้อยละของเด็กอายุ 3 ปีปราศจากฟันผุ เป้าหมาย ร้อยละ 75

จากฐานข้อมูล HDC กระทรวงสาธารณสุข วันที่ 24 กรกฎาคม 2566 จังหวัดสมุทรปราการ เด็กอายุ 3 ปี
จำนวน 5,643 คน ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากจำนวน 1,050 คน (ร้อยละ 18.6) พบมีเด็กที่ปราศจากฟันผุ ร้อยละ
71.8 ซึ่งใกล้เคียงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 75 ทั้งนี้มีการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กเล็กคือ

1. กำหนดนโยบายให้มีการตรวจสุขภาพช่องปากเด็กอายุ 3 ปีให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 50 โดยเน้นเด็ก
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งภาครัฐและเอกชน

2. บูรณาการการฝากครรภ์คุณภาพทั้งคลินิกฝากครรภ์ในโรงพยาบาลและหน่วยบริการปฐมภูมิ
โดยกำกับติดตามให้หญิงตั้งครรภ์ได้รับการตรวจฟัน การขัดทำความสะอาดฟัน รวมถึงการได้รับความรู้ในการดูแล
สุขภาพช่องปากทั้งของแม่และเด็ก

3. เด็กที่มารับบริการในคลินิก WCC บูรณาการ WCC คุณภาพในหน่วยบริการทุกระดับ ควบคุม
กำกับให้มีการทาฟลูออไรด์วานิชตั้งแต่เด็กอายุ 6 เดือน และติดตามจนครบตามเกณฑ์ โดยกำหนดให้หน่วยบริการ
ทุกแห่งจัดระบบการเข้ารับบริการ และระบบนัดหมาย ที่เหมาะสมเพื่อให้เด็กใน WCC ได้รับบริการทางทันตกรรมอย่าง
ครอบคลุม

4. สนับสนุนให้มีการฝึกปฏิบัติแปรงฟันเด็กโดยผู้ดูแล ตั้งแต่ฟันน้ำนมซี่แรกขึ้น โดยมีการติดตาม
ประเมินคุณภาพการแปรงฟันของผู้ดูแลเด็กอย่างต่อเนื่อง

5. สนับสนุนให้หน่วยบริการปฐมภูมิที่ไม่มีทันตสาธารณสุขประจำ จัดกิจกรรมให้ความรู้ในการฝึก
ผู้ปกครองแปรงฟัน หรือทำความสะอาดช่องปากให้บุตรหลาน

6. ส่งเสริมการแปรงฟันแบบแห้ง และการใช้ยาสีฟันที่ผสมฟลูออไรด์ตามมาตรฐาน

7. ส่งเสริมการให้ความรู้ด้านโภชนาการที่ช่วยส่งเสริมสุขภาพช่องปากในเด็ก และมีการพัฒนาสื่อ
ความรู้ที่หลากหลาย เข้าถึงง่าย

ฟันเทียม / รากฟันเทียม ผู้สูงอายุ

1. ผู้สูงอายุได้รับการทำฟันเทียม เป้าหมายจำนวน 853 คน ข้อมูล ณ วันที่ 24 กรกฎาคม 2566 จากรายงาน
ในระบบ HDC ทำได้ 611 คน คิดเป็นร้อยละ 71.62 ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (ร้อยละ 60 โดยคิวรอคอยห้านานเกิน 6 เดือน)

2. ผู้สูงอายุได้รับการทำรากฟันเทียม เป้าหมาย 36 คน ณ วันที่ 24 กรกฎาคม 2566 มีผู้ป่วยที่ได้รับการฝังราก
ฟันเทียมแล้ว 25 คน โดยดำเนินการในอำเภอเมือง และอำเภอพระสมุทรเจดีย์ ปัจจัยที่ทำให้ผู้ป่วยเข้ารับบริการทำรากเทียม
เป็นจำนวนมาก คือ

1. โรงพยาบาลสมุทรปราการ จัดให้มีทันตแพทย์ให้บริการทำฟันเทียมและตรวจคัดกรองผู้สูงอายุที่ต้องการรับบริการรากฟันเทียม ที่หน่วยบริการ PCU โดยทันตแพทย์จะไปให้บริการสัปดาห์ละ 3 วัน คือวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์

2. ระบบนัดหมายและโทรติดตามผู้สูงอายุเข้ามารับบริการได้ชัดเจน ส่วนปัญหาอุปสรรคที่ทำให้มีจำนวนผู้ป่วยได้รับบริการยังไม่ถึงเป้า คือ

2.1) ผู้สูงอายุที่ได้รับการทำฟันเทียมเสร็จแล้วอยู่ระหว่างรอรับบริการฝังรากฟันเทียม เมื่อได้รับฟันเทียมแล้วบางรายไม่ต้องการฝังรากฟันเทียมแล้ว เพราะรู้สึกว่ามันดีแล้ว ไม่ต้องการเข้ารับการผ่าตัด

2.2) ค่าใช้จ่ายหลังการฝังรากฟันเทียมที่คนไข้ต้องจ่ายเอง ทำให้ผู้สูงอายุตัดสินใจไม่ทำรากฟันเทียม

2.3) ญาติ/ผู้ดูแล ไม่สะดวกพามาหลังจากปกรากแล้ว จนถึงขั้นตอนสุดท้าย

ประชาชนอายุ 40 ปีขึ้นไปได้รับการตรวจคัดกรองรอยโรคก่อนมะเร็งช่องปาก

พบว่าผู้ป่วยทันตกรรมอายุ 40 ปีขึ้นไปมารับบริการทันตกรรม จำนวน 38,877 คน ได้รับการตรวจคัดกรองรอยโรคก่อนมะเร็งช่องปากจำนวน 11,006 คน ร้อยละ 28.3 พบผู้ที่มีรอยโรค 4 คน (ร้อยละ 0.04)

3.ผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย(คน)	ผลการดำเนินงาน(คน)	ร้อยละ
จำนวนผู้สูงอายุและวัยก่อนสูงอายุได้รับบริการใส่ฟันเทียมถอดได้ทั้งปากหรือเกือบทั้งปาก	853	611 คน	71.62
จำนวนผู้ได้รับบริการรากฟันเทียมรองรับฟันเทียมสลิทธิ UC	36	25 คน	69.44
ร้อยละของเด็กอายุ 3 ปีปราศจากฟันผุ	ร้อยละ 75	5,643	71.8

4.ข้อเสนอแนะของผู้นิเทศกรมอนามัย

จังหวัดสมุทรปราการ ดำเนินการตามตัวชี้วัดผู้สูงอายุได้รับบริการทำฟันเทียมได้ ร้อยละ 65.06 สำหรับร้อยละของเด็กอายุ 3 ปีปราศจากฟันผุ ดำเนินการได้ร้อยละ 72.0 เกือบถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ส่วนตัวชี้วัดผู้สูงอายุได้รับบริการทำรากฟันเทียมและประชาชนอายุ 40 ปีขึ้นไปได้รับการตรวจคัดกรองรอยโรคก่อนมะเร็งช่องปากซึ่งเป็นตัวชี้วัดใหม่ ผลการดำเนินงานยังไม่ได้ตามเป้าหมายที่กำหนด เนื่องจากแนวทางการบันทึกข้อมูลมีการชี้แจงในไตรมาสที่ 2 ทำให้ต้องดำเนินการปรับเปลี่ยนวิธีการบันทึกข้อมูลและติดตามราย รพสต. ปัจจุบันสามารถบันทึกข้อมูลได้ทุกหน่วยบริการ

ผู้รายงาน : นางนันทินี ตั้งเจริญดี

ตำแหน่ง : ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ

วัน/เดือน/ปี : 25 ก.ค.66

โทรศัพท์ : 089 212 6663

วัน/เดือน/ปี : 24 กรกฎาคม 2566

โทรศัพท์ : 089-2126663